

2023: Bijna een recordjaar!

Met 3,5 nieuwe regiosoort

Veel regen en in het najaar vrijwel wekelijks een nieuwe storm zou het jaar 2023 aardig omschrijven. Afgelopen jaar was het natste jaar ooit gemeten, de wind blies nauwelijks uit het oosten en het najaar was ook weinig spectaculair te noemen qua vogeltrek. Toch kwamen we afgelopen jaar tot 279 waargenomen vogelsoorten in onze regio! Na het recordjaar van 2020, toen er 282 vogelsoorten werden waargenomen, betreft 2023 het op één na beste jaar qua vogelsoorten in onze regio.

■ Lars Buckx

Veel bijzonderheden

Om tot zo'n hoog aantal soorten te komen zijn er naast de standaardsoorten ook veel bijzonderheden nodig. Met de hoge inspanning en de scherpe blik van steeds meer vogelwaarnemers in onze regio is dat afgelopen jaar gelukt, al was er soms ook wat hulp nodig. De vier Dwergganzen die in februari in de Inlaagpolder in een groep Kolganzen foerageerden werden namelijk niet ontdekt door een scherpe vogelaar, maar door een melding van de GPS-zender om de nek van één van deze Dwergganzen. De vogels werden vervolgens eenvoudig opgespoord en konden door velen worden bekeken. Het is pas de 5e keer sinds het jaar 2000 dat we de Dwerggans op de jaarlijst kunnen noteren.

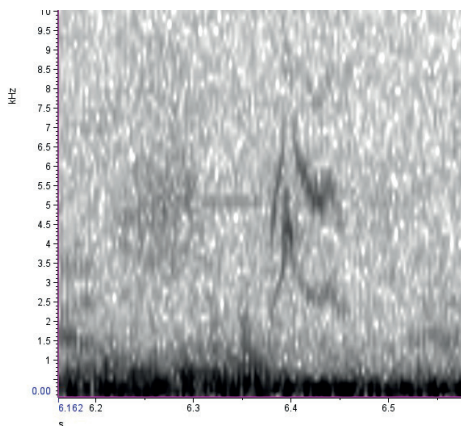
Een scherp gehoor was nodig voor het zachte gebrabbel dat begin mei uit de duintjes bij de Zuidpier van IJmuiden klonk. Een Westelijke Baardgrasmus zat hier zachtjes te zingen en liet zich af en toe ook even zien. Een zeer zeldzame soort in Nederland met slechts 10 eerdere waarnemingen waarvan één in onze regio: een ringvangst in de Kennemerduinen in 2013.

De zang van een Grauwe Fitis begin juni in de Amsterdamse Waterleidingduinen (AWD) was duidelijker hoorbaar en de vogel liet zich

met wat geduld ook mooi bekijken. Van deze oostelijke dwaalgast was het ook pas de 2e waarneming binnen onze regiogrenzen, na een najaarsgeval in de Kunstenaarsduintjes (IJmuiden) in 2000.

Met dank aan de vele audiorecorders die voor vogelaars tegenwoordig onmisbaar zijn, worden er steeds meer zeldzaamheden op geluid gedocumenteerd. Zo is de Siberische Boompieper inmiddels een jaarlijkse gast en zijn er ook steeds meer meldingen van Dwerggorzen en afgelopen jaar wederom een Bosgors! De meest bijzondere opname was een musachtig 'Tjilp', dat op 10 oktober in de duinen nabij Langevelderslag klonk. Zowel de overtrekkende Mongoolse Pieper als de betreffende waarnemer schreeuwden het uit. Ook voor de eerste waarneming van de Mongoolse Pieper in onze regio moeten we diep het archief in: op 24 november 2002 werd een vogel gevangen op ringstation Van Lennep. De vogel die afgelopen najaar over onze duinen naar zuid vloog betreft dus het tweede geval voor onze regio en de 19e waarneming in Nederland.

Naast deze zeer zeldzame soorten waren er ook veel waarnemingen van schaarse maar zeker niet jaarlijkse soorten. Zo was het pas de 2e keer in de afgelopen 5 jaar dat we de

Sonogram van **MONGOLSE PIEPER**
Langevelderslag, 10 oktober 2023.

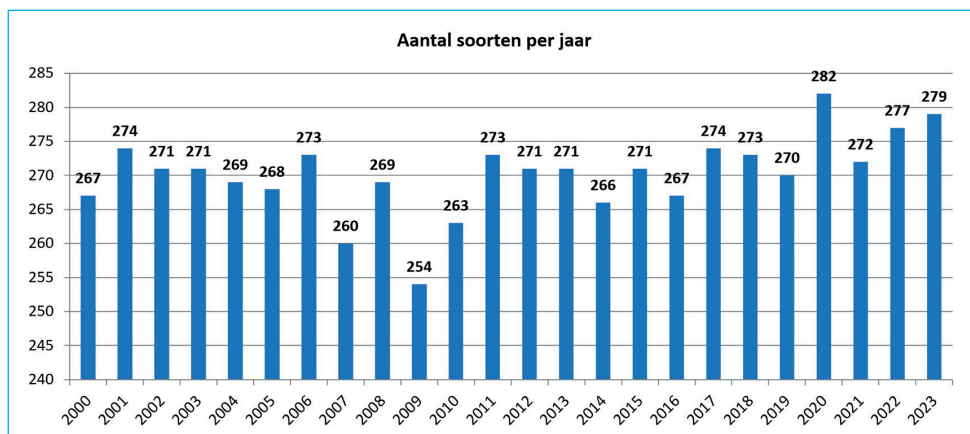
Opname: Arjan Dwarshuis

Papegaaiduiker in onze regio konden zien. Voor de oplettende kijker kon dat zelfs twee keer: op 10 september dobberend op zee voor de strandtent Parnassia en op 2 december vloog een vogel langs de kop van de Zuidpier. Na twee jaar afwezigheid konden we ook de Vale Pijlstormvogel weer noteren, met een langsvliegende vogel op 6 oktober. Een andere bijzondere en niet jaarlijkse zeevogel was de Zwarte Zeekoet die op 19 oktober langs de Zuidpier vloog.

Dat sommige dwaalgasten steeds minder schaars worden merken we ook in onze regio. Zo konden we afgelopen jaar wederom verschillende langsvliegende Vale Gierzwaluwen noteren en lijken zeldzaamheden als Bruine Boszanger en Graszanger ook jaarlijkse verschijningen te worden. Het tegenovergestelde geldt voor soorten als Bonte Kraai en Zomertortel, maar afgelopen jaar konden we die toch beide nog noteren op de regiojaarlijst.

Nieuwe regio-soorten

Bij aanvang van 2023 stonden er 384 vogelsoorten op de lijst van vogels die ooit in onze regio zijn gezien. Ondanks dat enorme aantal soorten lukt het toch vrijwel elk jaar om nog een nieuwe soort voor de regio bij te schrijven. Dit jaar deden we extra ons best en kwamen we tot 3,5 nieuwe regio-soort! Die halve soort klinkt misschien gek en wordt verklaard door de waarneming van twee Europese Flamingo's in de Amsterdamse Waterleidingduinen op 3 april. Nooit eerder werd deze soort binnen onze regiogrenzen vastgesteld, dus de twee vogels die naar het zuiden over de AWD vlogen kwamen als nieuwe soort op de regiolijs. Zo snel als ze kwamen, zo snel gingen ze ook weer. Niet

alleen onze regio uit, maar ook van de regio-lijst af. De vogels werden bij Berkheide en Katwijk opgepikt en uiteindelijk teruggevonden in de Eendragtspolder bij Zevenhuizen. Daar bleek één van de twee vogels voorzien te zijn van een ring, waaruit naar voren kwam dat de vogels afkomstig zijn uit de Duitse populatie van het Zwillbrocker Venn. De broedvogels in Zwillbrock zijn uitgezette vogels, waaronder ook Chileense Flamingo's, en nakomelingen (ook hybriden!) daarvan, dus helaas niet telbaar.

De gehele zomer, van juni tot en met augustus, zwom er een bijzondere eend rond op het Vogelmeer. De vogel ging een week door het leven als Topper, totdat werd ontdekt dat het een Kleine Topper betrof. De vogel was in de rui, in zijn zogeheten eclipskleed, wat de determinatie bemoeilijkte. Niet alleen betreft het de eerste Kleine Topper voor onze regio, ook was dit het eerste zomergeval van deze soort in Nederland. Het betreft de 35e aanvaarde waarneming in Nederland.

Op een zomeravond in augustus werd in de Amsterdamse Waterleidingduinen een Grijsze Wouw ontdekt. Deze fraaie roofvogel breidt zijn broedgebied vanuit Zuidwest-Europa steeds verder naar het noorden uit en wordt ook steeds vaker in Nederland gezien. Het was daarmee wachten op de eerste waarneming in onze regio. De vogel overnachtte in het duingebied en werd de volgende ochtend ook nog waargenomen, waarna hij of zij spoorloos verdween.

De laatste nieuwe soort in de regio was wederom een eend op het Vogelmeer. Een Ringsnaveleend werd hier in november gefotografeerd maar was vervolgens meteen verdwenen. Pas twee weken later werd de vogel teruggevonden op het Kennemermeer in IJmuiden. De vogel trekt op met

Tafeleenden en verkent graag de verschillende duinmeren, want op het moment van schrijven verblijft hij op het Duinmeer in de Kennemerduinen. Het betreft de 57e waarneming in Nederland van deze Amerikaanse eendensoort.

Met deze drie nieuwe regio-soorten komt het totaal aantal waargenomen vogelsoorten binnen de regiogrenzen op 387 soorten. Op naar de 400!

Missers

Op de lange soortenlijst van afgelopen jaar ontbreken eigenlijk weinig soorten die wel te verwachten waren. Een soort die afgelopen jaar niet binnen de regio werd waargenomen was bijvoorbeeld de Ruigpootbuizerd, maar dat is ook niet zo gek. Deze voormalig wintergast blijft met de huidige milde winters liever in het noorden hangen. Tot 2018 ontbrak de soort nooit op de jaarlijst, maar sinds 2018 waren er enkel in 2022 twee waarnemingen.

Voor de Matkop geldt hetzelfde verhaal met sinds 2018 geen enkele waarneming meer, terwijl de soort tot 2018 slechts in één jaar ontbrak. De Orpheusspotvogel ontbreekt ook alweer een aantal jaren op de lijst, net als de Pallas' Boszanger. Van sommige soorten is het een raadsel waarom ze nooit eens in onze regio opduiken. Wie vindt er komend jaar eindelijk weer eens een Poelruiter of Grauwe Franjepoot?

Aan ieder een mooi en vogelrijk 2024 gewenst en geef je natuurwaarnemingen vooral door via [Waarneming.nl](https://www.waarneming.nl)!